

פרשת השבוע: מסעי "והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו" (תהילים קל') **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק כז' תמוז תשע"ד (29.7.14) (moshe45@bezeqint.net) **יציאת השבת: 20:25** ר"ת 21:07

הפטרה: "שמעו דבר ה'" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, **צביה בת שרה**. (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויצל אהרן הכהן אל הר ההר...וימת שם...בחדש החמישי באחד לחדש" (לג' לח')

על הפתוב, "ויצל אהרן הכהן אל הר ההר...וימת שם...בחדש החמישי באחד לחדש", שואלים חז"ל, מדוע בחר הקב"ה לספר לנו פעם נוספת על פטירתו של אהרן הכהן בהר ההר, והלא כבר לפני כן, בפרשת "חקת" מספרת לנו התורה על מותו, כפי שכתוב שם (כ' כט'): "וימת אהרן שם בראש ההר...ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל".

עוד ראוי לנו להתבונן, מדוע מצינת התורה בפרשתנו שאהרן הכהן נפטר בראש חודש אב, כפי שכתוב: "וימת שם...בחדש החמישי באחד לחדש". והלא בכל התורה כלה לא מצינו שהתורה מצינת תאריך פטירה...ואפילו את מועד פטירתם של האבות הקדושים ומשה רבנו לא גלה לנו הכתוב.

(כידוע מנין החדשים בתורה הוא מחדש ניסן, שהוא ראש חודשים: ניסן, אייר, סיון, תמוז, אב...).

נקדים להביא את דברי ה"שפת אמת", הכותב במשנתו הטהורה שהטעם לכך שקב"ה סבב שאהרן הכהן נפטר דוקא בראש חודש אב, הוא פיון שבחדש אב נחרב בית המקדש השני בגלל **שנאת חנם**. ומהו הקשר? אלא, אומר ה"שפת אמת": הנה, שנינו בגמרא: "מקדש ראשון מפני מה **חרב**? מפני שהיו בו שלשה דברים – **עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים**... אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים, מפני מה **חרב**? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה **שנאת חנם** כנגד שלש עבירות – **עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים**".

והנה, מקרא מלא דבר הפתוב בפרשת "חקת" (במדבר כ', כט): "ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל", ופרש רש"י: "כל בית ישראל" – האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו", וכפי שגם שנינו במשנה (אבות א', יב): "הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, **אוהב שלום ורודף שלום**, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". וצריך לדעת, "(ש)גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיייהן" (ברכות ז'), ועל-כן יש בכוחם של הצדיקים להגן על ישראל גם לאחר פטירתם, כפי שמצינו בגמרא (סוטה יד'): "אמר רבי חמא ברבי חנינא: מפני מה נקבר משה רבנו אצל (=מול) בית פעור? (ומשיב), כדי לכפר על מעשה פעור".

וכתבו התוספות (שם): "ומדרש אגדה בכל שנה ושנה, בעת **שחטאו** ישראל בבנות מואב, באותו פרק (זמן) בית פעור עולה למעלה, כדי לקטרג ולהזכיר (את אותו) **עון**. וכשהוא רואה (מולו את) קברו של משה, (מיד) חוזר ושוקע...".

ומעתה אומר ה"שפת אמת", מטעם זה סבב הקב"ה שאהרן נסתלק מן העולם הזה דוקא בראש חודש אב, כדי שישפיע משמים לכל אחד ואחד מאתנו ללכת בדרך – להיות "**אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות**" – כדי שעל-ידי כך נזכה לתקן את הפגם החמור של **שנאת חנם** שגרמה לחרבן בית המקדש בחדש אב. וכפי דברי ה"שפת אמת": "והנה משה ואהרן, שבחר בהם הקב"ה, הם **מאירין** לעולם לבני ישראל בכל הדורות, כמו שאמרו (חז"ל, ברכות) 'גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיייהם'. ונחלתם לעולם תהיה. ומיתת אהרן פתיב בתורה 'ויצל אהרן...וימת שם...בחדש החמישי באחד לחדש', (שזה) בראש חודש אב, כדי שזכותו תעמוד לנו בזה הזמן השפל. כענין דאיתא(=שלמדנו) במשה רבנו, עליו השלום, שנקבר מול בית פעור, להגן בזה המקום השפל מכל המקומות. פן הוכן אהרן להגן בזה החדש (חדש אב), ובזכותו נזכה לבנין בית המקדש, כי בית המקדש נחרב על-ידי **שנאת חנם**. ואהרן הוא היפוד (של) זה לגמרי, (שהיה) רודף **שלום ואהבה**, לכן היה הוא יסוד בית המקדש".

ויש להוסיף תבלין על דבריו הקדושים של ה"שפת אמת" על-פי מה שכבר הבאנו: "ויראו כל העדה כי גוע

אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל, ופרש רש"י: "כל בית ישראל" – האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו".

נמצא על-פי זה שבראש חדש אב בכו כל בית ישראל על פטירתו של אהרן הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום. ויש לומר שתאריך זה נקבע לדורות, שבכל ראש חדש אב יבכו כל בית ישראל על הסתלקותו של אהרן הכהן, ועל הסתלקותה מן העולם של מידתו הנפלאה שהיה "אוהב שלום ורודף שלום". שכן, לצערנו, על-ידי הסתלקות מידתו זו של אהבת השלום, התגברה **שנאת החינם** בישראל, והיא שהביאה לחרבן בית מקדשנו. מעתה יאיר לנו להבין מדוע בחר הכתוב להזכיר לנו את יום פטירתו של אהרן דוקא בפרשת "מסעי" ולא בפרשת "חקת". שכן, ברוב השנים מופיעה פרשת "מסעי" בראש חדש אב או ב"שבת מברכין" של חדש אב. ונמצא שבשבת פרשת "מסעי" צריכים אנו לעשות הכנה לראש חדש אב, שהוא כאמור יום פטירת אהרן הכהן. ומאי אותה הכנה?

כמו שאמרנו שהקב"ה בחר להזכיר לנו דוקא בפרשת "מסעי" שפטירת אהרן היתה בראש חדש אב, כדי שנשפיל להבין מזה שצריך ללכת בדרכי בית ישראל, שבכו על פטירתו של אהרן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, כדי **שנתעורר** כלנו בתשובה, ללכת בדרכו של אהרן **לאהוב** את כל אחד ואחד מישראל. שכן, על-ידי **אהבת הוולת** יבנה בית המקדש במהרה בימינו, אמנו! (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"זה הדבר אשר צוה ה'" (ל' ב')

כמה מחכמי ישראל מפרשים פסוק זה בדרך הבאה: משה מצוה כאן לראשי השבטים, שילמדו את בני ישראל לומר על כל מעשה: "זה הדבר אשר צוה ה'" – הנני עושה זאת לכבוד ה' יתברך!
וכך נפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"א): בכל מה שיהנה האדם בעולם הזה, לא יכון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו'): "בכל דרכיך דעהו" (=השתדל לדעת את ה' ואת רצונו בכל אשר תלך בחיים). ואמרו חכמים: "כל מעשיך יהיו לשם שמים" (אבות ב, יב) – אפילו דברים של רשות, כגון: אכילה ושתיה... וכל צרכי גופך – יהיו כלם לעבודת בוראך. ואפילו היה צמא ורעב... יתפון שיאכל וישתה כפי חיותו לעבוד את בוראו.

על הלכה זו מעיר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"משנה ברורה": ראיתי לאנשי מעשה=אנשים המדקדקים במצות ובמעשים טובים, שקודם אכילה היו אומרים: הנני רוצה לאכול ולשתות, כדי שאהיה בריא וחזק לעבודת הבורא יתברך...

הסיפור הוא לכבוד אור שבעת הימים (רבנו הבעל שם טוב (=הבעש"ט) הקדוש זיע"א.

לפני פטירת הבעש"ט, מסר הוא לחסידיו סימן, שבעת הסתלקותו מן העולם, יעצרו שני השעונים שהיו בביתו. ובאמת, בעת ששכב במיטת חוליו נעצר לפתע השעון הגדול מביניהם. החסידים בקשו להסתיר זאת מעיניו הטהורות, אך איש האלקים נענע בראשו, ואמר: "דעתי שהשעון נעמד. אולם, אינני דואג לעצמי. שכן, יודע אני בביור שאצא מפתח זה, ותיכף ומיד אפנס בפתח אחר!"

ברגעיו האחרונים ישב במיטתו, וצוה על תלמידיו לעמוד סביב המיטה, כשהוא אומר לפניהם דברי תורה, בענין העמוד שבו עולה הנשמה מגן עדן התחתון לגן עדן העליון, כשהוא מבאר הכל בסדר עבודת ה' יתברך. לאחר מכן, הורה להם לומר "ויהי נעם אדני אלהינו עלינו...", ושכב וישב כמה פעמים, ופונות נשגבות. וצוה אחר-כך לכסות אותו בסדין, והתחיל להודעו ולחרוד, כמו שהיה מתפלל בתפילת "שמונה עשרה". ופתאום נח מעט מעט, ופתאום ראו שהשעון הקטן נעצר. והניחו נוצה על חוטמו, וראו שנפטר. וזכותו תעמוד לנו, ותגן בעדינו, אמן.

לאחר פטירתו, ספר מו"ר הגאון הקדוש מבעלזא (כ"ק מרן מהר"ש זיע"א), כי חלם, שהוליכו אותו לגן עדן העליון, והראו לו את חומות ירושלים של מעלה. ופתאום ראה שעליהם היה מהלך איש אחד מחומה לחומה. ושאל מרן מבעלזא, מי הוא האיש הזה? והשיבו לו, כי זה הוא רבנו ישראל בעל שם טוב (הבעש"ט), שנשבע, שלא ירד מחומות ירושלים של מעלה, עד שיבנה בית המקדש של מטה, במהרה בימינו, אמן.

נא לשמור על קדושת הגיליון

שבת שלום לכל בית ישראל!

פרשת השבוע: מסעי "והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו" (תהילים קל') **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק כז' תמוז תשע"ד (29.7.14) (moshe45@bezeqint.net) **יציאת השבת: 20:25** ר"ת 21:07

הפטרה: "שמעו דבר ה'" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, **צביה בת שרה**. (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"הראנו בבנינו (של בית המקדש) ושמחנו בתקוננו" (מתוך התפילה מוסף לשלש רגלים)

בימים אלו, הנקראים "ימי בין המצרים", אנו מתאבלים על **חרבן שני** בתי המקדש – הראשון והשני – אולם, אנו גם מקוים ומשתוקקים בכל לבבנו ונפשנו שנופח כבר לבנין בית המקדש השלישי במלוא הודו ותפארתו, בקרוב. ועל-כך אנו מתפללים בכל יום: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך...".

והיבטים אנו להתבונן, האם יש לנו יכולת לקחת חלק בבנין בית המקדש השלישי? ואם כן, מה יכולים אנו לעשות בכדי למהר ולהחיש את הגאולה העתידה.

הנה, אומרים רבותינו, כי **בית המקדש השלישי** לא יבנה בידי אדם, אלא בידי שמים, כדברי רש"י בגמרא (שבועות טו'): "מקדש העתיד שאנו מצפים (לו), בנוי ומשוכלל...יגלה ויבוא משמים, שנאמר (שמות טו, יז): "מקדש אדני כוננו ידיך".

ותמהו המפרשים: מפיון ש**בית המקדש השלישי** ירד ויבוא מן השמים בנוי ומשוכלל, איך יקימו בני ישראל מצות עשה של בנין בית המקדש, כמו שנאמר (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש, ושכנתי בתוכם?"

אומר על-כך הגה"ק רבי יהושע ליב מדיסקין זצ"ל: הנה, בתפילות הרגלים אנו מתפללים ומבקשים על **בית המקדש השלישי** – "הראנו בבנינו ושמחנו בתקוננו" – וצריכים אנו להבין, מהו כפל הלשון שאנו מתפללים על המקדש, גם בנין וגם תיקון?

ומתוך הגה"ק רבי יהושע ליב, ואומר: מצינו שכתוב באיכה (ב, ט): "טבעו בארץ שעריה", ופרש רש"י שהשערים של בית המקדש, מעשי ידי דוד המלך, לא נהרסו **בחרבן**, אלא "טבעו" – דהינו נגנזו לעתיד לבוא, וכפי דבריו של רש"י: "...רבותינו אמרו: (השערים) מעשי דוד היו, לפיכך לא שלטו בהם אויבים".

ולכאורה קשה הדבר. שהרי אנו מובטחים, כאמור, שלעתיד לבוא ירד בית המקדש מן השמים בנוי ומשוכלל. אם כך לאיזו תכלית ומטרה נגנזו השערים הללו?

מתוך זאת הגה"ק רבי יהושע ליב, ואומר: הנה, אמרו חז"ל: המעמיד דלתות בבית, הרי הוא כאילו בנאו, כמבואר בגמרא (רש"י ב"ב נג'): "(אדם הבונה את ביתו), דכל עוד שלא העמיד דלתות מהי קעביד(=לא עשה כלום)...(שכן) תחילת בנין אינו (ה)עיקר, אלא גמרו...דהינו העמדת דלתות".

ולכן, בזמן **החרבן** צוה ה' שיגנזו השערים של בית המקדש, כדי שבני ישראל לא יהיו מתבישים ונכלמים על שנמנעה מהם האפשרות לבנות את בית המקדש (לקיים מצות עשה של "ועשו לי מקדש"), וכדי ששמחתם תהיה שלמה על שהשתתפו בבנין בית המקדש השלישי. על-כן, בגאולה הקרובה, כשיירד **בית המקדש השלישי** מוכן מן השמים, יעמידו וירכיבו זקני ישראל את השערים שנגנזו, ועל-ידי כך יחשב להם כאילו בנו הם את המקדש, ואז תהיה גם שמחתם שלמה, שכן, יש להם חלק בבנין בית המקדש השלישי.

וזהו שאנו מתפללים ומבקשים מה' יתברך: "הראנו בבנינו" – שיראה לנו הקב"ה בבנין בית המקדש, שיירד מן השמים בנוי ומשוכלל, "ושמחנו בתקוננו" – שהשמחה שלנו תהיה בתיקוננו, בכך שנופח לתקן את השערים שנגנזו, ועל-ידי כך יחשב לנו כאילו בנינו את בית המקדש השלישי.

באור נפלא זה של הגה"ק רבי יהושע ליב מדיסקין זצ"ל, פותח לנו שער להבין את דברי חז"ל בגמרא (שבת ל'): "אמר רב יהודה, אמר רב: מאי דכתיב(=מהי פונת הכתוב (תהילים פו')): "עשה עמי אות לטובה, ויראו שונאי ויבושו"? אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו **עון** (של בת שבע). אמר לו (הקב"ה לדוד): מחול לך. אמר לו (דוד): עשה עמי אות בתיי. אמר לו (הקב"ה): בתייך איני מודיע, בתיי שלמה בנה אני מודיע.

כְּשֶׁבְנָה שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבִקֵּשׁ לְהַכְנִיס (אֶת) הַ(אֲרוֹן) לְבֵית קֹדְשֵׁי הַקְּדָשִׁים, דְּבִקּוֹ שְׁעָרִים זֶה בָּזֶה (=נִנְעָלוּ). אָמַר שְׁלֹמֹה עֲשֵׂרִים וָאַרְבַּע רִנּוֹת, וְלֹא נִעְנָה (לֹא נִפְתְּחוּ הַשְּׁעָרִים)... כִּיּוֹן שָׁאֵמַר: 'ה' אֱלֹהִים אֵל תֵּשֵׁב פָּנָי מִשִּׂיחָךְ, זְכַרְהָ לְחֹסְדֵי דָוִד עֲבָדְךָ' – מִיָּד נִעְנָה (וְנִפְתְּחוּ הַשְּׁעָרִים). בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִהְפְּכוּ פָּנָי כָּל שׁוֹנְאֵי דָוִד כְּשׁוֹלֵי קִדְרָה (=הַשְּׁחִירוֹ פְּנֵיהֶם), וַיִּדְעוּ כָּל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּחַל לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ "צִוּ" (שֶׁל בֵּת שְׁבַע).

וְהִנֵּה אָמְרוּ חוֹ"ל בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְבַר רַבָּה יב', יט'): "בְּכָל מְקוֹם שֶׁאָדָם יִגַּע, וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ עַל הַדְּבָר – אֵין הַקַּב"ה מְקַפֵּחַ (אֶת) שְׁכָרוֹ. רְצוֹנָךְ לִידְעָ (=וְהַהוֹכְחָה לְכַף): (שְׁהָרִי) שְׁלֹמֹה בָּנָה (אֶת) בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת וַיְכַלְהוּ, וּבִשְׁבִיל (=וּבִגְלָל) שֶׁנָּתַן דָּוִד נַפְשׁוֹ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבִּנְנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קלב'): 'זְכוֹר ה' לְדָוִד אֶת כָּל עֲנוּתוֹ... אִם אָבָא בְּאֵהָל בֵּיתֵי... אִם אֲתָן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעָפֵי תְנוּמָה עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לָהּ מִשְׁכַּנּוֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב' – לֹא קִפַּח הַקַּב"ה שְׁכָרוֹ, אֲלֹא הַכְּתִיבוֹ (=קָרָא לְמִקְדָּשׁ) עַל שְׁמוֹ (שֶׁל דָּוִד), (כְּפִי שְׁכָתוֹב): 'מְזֻמּוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד' – לְשֹׁמֵה אֵין כְּתִיב כָּאֵן, אֲלֹא לְדָוִד...".

וְלִכְאוּרָה אֵינוֹ מוּבָן, מִדּוּעַ נִקְרָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל שְׁמוֹ שֶׁל דָּוִד, כְּפִי שְׁכָתוֹב "מְזֻמּוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד"? הֲלֹא בְּמִצִּיאוֹת לֹא דָוִד בָּנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲלֹא שְׁלֹמֹה בָּנָה אוֹתוֹ! אֲלֹא, מֵאַחַר וְהַשְּׁעָרִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא הַעֲמִידָם – נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ הוּא בָּנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא שְׁלֹמֹה בָּנוּ. וּמִטְעַם זֶה גַּם לֹא שָׁלְטוּ יְדֵי הָאוֹיְבִים בְּשְׁעָרִים אֵלוֹ, וְהֵם "טְבָעוּ" (=נִגְנְזוּ) בְּאַרְץ.

וְזֶהוּ שָׁאֵמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "אֲרוּמַמְךָ ה' כִּי דָלִיתָנִי וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבֵי לִי" – אֲנִי מִשְׁבַּח אֶת ה' "כִּי דָלִיתָנִי" ("דָּלִיתָנִי" מְלִשׁוֹן דָּלַת), עַל שְׁזָכִיתִי לַעֲשׂוֹת אֶת דְּלֹתוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁכָּלל יִשְׂרָאֵל יִרְכִּיבוֹ אוֹתָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי לַעֲתִיד לָבוֹא, וְעַל-יָדֵי כֶּךָ יִחְשַׁב לָהֶם כְּאִילוֹ בָּנוּ אֶת כָּל הַבַּיִת. וְעַל-כֶּךָ אֲנִי מוֹדֶה לָךְ ה', שֶׁ... לֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבֵי לִי" – שֶׁלֹּא יָכְלוּ הָאוֹיְבִים לְשַׁלוֹט בְּשְׁעָרִים. (הַמִּשְׁךָ הַמְּאֻמָּר בְּהַרְחָבָה בְּאַתֵּר "בְּנֵי צִיּוֹן" פִּרְשַׁת "מִטּוֹת")

(עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"ה' מִמְרוֹם יִשְׂאָג, וּמִמְעוֹן קֹדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שֶׁאֵג יִשְׂאָג עַל נוֹהוּ" (יִרְמִיָּהוּ כה' ל')

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ג'): "שֶׁלֶּשׁ מִשְׁמְרוֹת הָיוּ (=יֵשׁ) בְּלִילָה, וְעַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקַּב"ה וְשׁוֹאֵג (מִצְעַר) כְּאַרְיֵי, שֶׁנֶּאֱמַר: 'ה' מִמְרוֹם יִשְׂאָג, וּמִמְעוֹן קֹדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שֶׁאֵג יִשְׂאָג עַל נוֹהוּ' (=עַל בֵּית מִקְדָּשׁוֹ הַחֶרֶב). (וּכְבָּר לְמַדְנֵנוּ בְּפִרְשַׁת "מִטּוֹת", שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹאֵג שְׁלֶשׁ שְׁאֵגוֹת בְּכָל לַיְלָה בְּשֶׁלֶשׁ מִשְׁמְרוֹת).

וְהִנֵּה, עַל שְׁלֶשׁ הַשְּׁאֵגוֹת שֶׁל הַקַּב"ה, מְצִינֵנוּ בְּגִמְרָא סִיפּוּר נִפְלָא, שֶׁהָיָה בֵּין רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, לְבֵין הַקִּיסָר שֶׁל רוֹמֵי (חוּלִין נט', מִתּוֹרָגָם לְלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ, בְּתוֹסַפַּת בִּיאוּר): אָמַר לוֹ הַקִּיסָר, לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: אֲלֵקִיכֶם נִמְשַׁל כְּאַרְיָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (עֲמוֹס ג', ח'): 'אַרְיָה שֶׁאֵג מִי לֹא יִירָא'. אִם כֶּךָ, מָהִי גְדוּלְתוֹ? הֲלֹא הִצִּיד שֶׁצַּד אֶת הָאַרְיָה – הוֹרֵג אוֹתוֹ. עָנָה לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא כְּאוֹתוֹ אַרְיָה שֶׁאֲתָה מִכִּיר נִמְשַׁל הַקַּב"ה, אֲלֹא כְּאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה הוּא נִמְשַׁל. אָמַר לוֹ הַקִּיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: רוּצָה אֲנִי לְרֹאוֹת אֶת הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֵין אֲתָה יֹכֹל לְרֹאוֹתוֹ. אָמַר לוֹ הַקִּיסָר, בְּכָל זֹאת, רוּצָה אֲנִי לְרֹאוֹתוֹ. הַתְּפַלֵּל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְפָנָי הַקַּב"ה שִׁירָאָה אֶת הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה לְקִיסָר רוֹמֵי.

נִעְקָר הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה מִמְקוֹמוֹ, וְהַתְּקַרְבַּ אֶל קִיסָר רוֹמֵי. כְּאֲשֶׁר הַתְּקַרְבַּ מְרַחֵק שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסָה מִרוֹמֵי נְהַם הָאַרְיָה קוֹל אֶחָד, וּמִיָּד הִפִּילוּ כָּל הַנְּשִׁים הַמְּעוֹבְרוֹת שֶׁבְּרוֹמֵי אֶת עוֹבְרֵיהֶן, וְנִפְלְהָ הַחוֹמָה שֶׁל רוֹמֵי. כְּאֲשֶׁר הַמִּשְׁיָד לְהַתְּקַרְבַּ הָאַרְיָה, וְהִגִּיעַ לְמְרַחֵק שֶׁל שְׁלֶשׁ מֵאוֹת פְּרָסָה, נְהַם קוֹל נוֹסָף. מִיָּד נִפְלוּ הַשִּׁינָיִם שֶׁל הַגְּבָרִים בְּרוֹמָא, וְהַקִּיסָר נִפַּל מִכֶּסֶּא מַמְלַכְתּוֹ אַרְצָה. אָמַר הַקִּיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ תִּתְפַּלֵּל שִׁיחֲזוֹר הָאַרְיָה לְמִקְוֹמוֹ. בִּקֵּשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רַחֲמִים, וְחֲזַר הָאַרְיָה לְמִקְוֹמוֹ בְּשָׁמַיִם.

אוֹמַר עַל-כֶּךָ רַבְּנֵנוּ "הֵבֵן אִישׁ חַי", שִׁסִּיפּוּר זֶה בְּגִמְרָא, הוּא בְּהַשְׁגָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם לְהַחְרִיד אֶת הַקִּיסָר וְלְרַמּוֹז עַל הַעֲתִיד לָבוֹא. שָׁכֵן, הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה, שֶׁשֶׁאֵג שְׁתֵּי שְׁאֵגוֹת, בְּאֵ לְרַמּוֹז עַל חֲרַפְּנֵי שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ – הָרֵאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי – שֶׁחָרְבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְעַל אֵלוֹ שֶׁאֵג הָאַרְיָה. אֲבָל, שְׁאֵגָה שְׁלִישִׁית לֹא שֶׁאֵג הָאַרְיָה. שָׁכֵן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִחָרֵב לְעוֹלָם. וְמָה שֶׁנִּפְלַ מִכֶּסֶּא מְלָךְ רוֹמֵי, שֶׁהוּא מְלָךְ אָדוּם, לְאַחַר הַשְּׁאֵגָה הַשְּׁנִיָּה, בְּאֵ הַדְּבָר לְרַמּוֹז עַל מַפְלַת אָדוּם (=נוֹצְרִים), שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, וְה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

פרשת השבוע: מסעי "והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו" (תהילים קל) **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק כז' תמוז תשע"ד (29.7.14) (moshe45@bezeqint.net) **יציאת השבת: 20:25** ר"ת 21:07

הפטרה: "שמעו דבר ה'" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, **צביה בת שרה**. (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (לג' א')

על פרשת "מסעי", העוסקת ב-מ"ב(=42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, כותב ה"עבודת ישראל" (המגיד מקוונזיץ זיע"א): "פרשה זאת נקראת תמיד (בימי) **בין המצרים**, שהם נחשבים כ"א(=21) ימים... (ובימים אלו יש) כ"א יום ו-כ"א לילות, (ש)הם (ביחד) מ"ב(=42) - כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור **בין המצרים**... (כדי) לתקן הכל, ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא(=גורם) להיות עצוב ונאנח על חרבן הבית. עם כל זאת, יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו, ולעבוד (את) ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות".

מביאור דבריו הקדושים של ה"עבודת ישראל" אנו למדים, שפרשת "מסעי" נקראת תמיד בימים של **בין המצרים**, שהם כא(=21) הימים שבין שבועה עשור בתמוז לבין תשעה באב, ובהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש.

ומוסיף ה"עבודת ישראל" ואומר, ש-כא' הימים הללו כוללים בתוכם כא' לילות - ובניחוד מ"ב(=42) ימים ולילות, שהם כנגד מב'(=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר.

וצריכים אנו להבין ענין זה. וכי מה הקשר בין מב'(=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר, לבין מב'(=42) הימים והלילות שיש בימים של **"בין המצרים"**?

תחילה, נקדים להביא מה שכתב ה"מגלה עמוקות" (פרשת "מסות מסעי"), שבפסוק: "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם...". רמזים ארבע הגלויות של עם ישראל. הנה, "אלה מסעי בני ישראל" הם ראשי תיבות של **אדום מדי בבל יון, ארבע הגלויות שעתידים ישראל לעבור עד ביאת גואל צדק (אחרי גלות מצרים)**. וכפי דבריו הקדושים: "והנה, הלכו ישראל במדבר מ"ב(=42) מסעות, שנרמזין בו(=בהם) כל ימי עולם, עד ביאת הגואל, ובפרשה זו נרמזין **אלה מסעי בני ישראל** - (ראשי תיבות) **אדום מדי בבל יון**".

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן, אופן ר"מ), ואומר, שמטעם זה, טעמי המקרא על ארבע המלים "אלה מסעי בני ישראל" הם: "אזלא גרש" ו"מונח רביעי". הטעם "אזלא(=הולכים) גרש", פיון שבני ישראל הולכים ומגורשים מגולה לגולה. והטעם "מונח רביעי", לומר, שיצטרכו ישראל להיות "מונחים" **בארבע גלויות**.

והוסיף ה"מגלה עמוקות" (וירא) ואמר דבר נפלא: כל ארבע הגלויות הללו רמוזות בפרכה הראשונה של תפילת העמידה(=שמונה עשרה): "**ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה**". הנה, "מביא" ראשי תיבות: **מדי בבל יון אדום** - כדי לומר לה, שהקב"ה "מביא גואל לבני בניהם", על-ידי הגאולה, וכל זאת "למען שמו באהבה".

והנה, ידוע שהגאולה העתידה תהיה בזכות **משפט וצדקה**, כמאמר הנביא (ישעיה א, כו): "ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה". ולכן על המשפט כתוב (משלי כט, ד): "**מלך במשפט יעמיד ארץ**" - ראשי תיבות "מביא" - **מדי בבל יון אדום**. שכן, בזכות המשפט נגאל מארבע גלויות אלו.

וכן בענין הצדקה כתוב (משלי כא, יד): "**מתן בסתר יכפה אף**" - ראשי תיבות "מביא" - **מדי בבל יון אדום**. שגם בזכות הצדקה נגאל מארבע גלויות הללו.

והנה, ידוע שאברהם אינו קים **צדקה ומשפט**, כפי שהעיד עליו הקב"ה: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". על-כן, גלה לו הקב"ה, שהוא עתיד לגאול את בניו בזכות ששמר אברהם על אלו(=הצדקה והמשפט), כפי שנרמז בפסוק (בראשית יח, א): "וירא אליו **וי באלני ממרא**"

- ראשי תיבות **אדום יון בבל מדי**. (כידוע, פסוק זה - "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום" - רומז על הגאולה העתידה, כפי שכתוב במדרש (בראשית רבה מח' ח), "**כחם היום**" שלעתיד לבוא, יוציא

הקב"ה **חמה מנרתיקה**, כדי להעניש את הרשעים, ולשרוף אותם בתנור בוער, כמו שכתוב (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא **בער** כתנור והיו כל ידים וכל עשה רשעה קש **ולהט** אתם היום"). (עד כאן תכן דבריו של ה"מגלה עמוקות").

הָרִי לָנוּ, לְפִי הַ"מְגֵלָה עֲמוּקוֹת", דְּבָרִים נְהִירִים וּבְרוּרִים, שְׂאֵכֵן פְּרֻשֵׁת "מִסְעֵי" מִתְקַשְׂרֶת הֵיטֵב לְיָמִים אֱלוֹ שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", בְּהֵם אָנוּ מִתְאַבְּלִים עַל חֶרְפֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּגְלוּת וּמִסְעֵ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת, כְּפִי שְׁנַרְמֹז בְּפִסּוּק: "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל אָדוּם מְדִי בְּכָל יוֹן".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבַלִּין עַל כָּל זֶה. שֶׁהָרִי, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה רְמֶזָה בְּכּוֹנֵה תְּחִילָה עַל אַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת בְּאַרְבַּע הַמְּלִים: "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – כְּדִי לְלַמְּדֵנוּ, שְׂאִין אָנוּ נִמְצָאִים בְּגְלוּת דְּרָךְ קָבֵעַ, חֲלִילָה. אֲלֵא, כָּל הַלִּיכְתָּנוּ בְּגְלוּת, מְגוּלָה לְגוּלָה, הִיא רַק בְּבַחֲנֵת "מִסְעֵי" – כְּאֲדָם הַנוֹסֵעַ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, כְּפִי שֶׁקָּבַע לוֹ אָדוּנוּ, כְּדִי לְתַקֵּן דְּבַר מָה, וְאַחֵר – כִּךְ הוּא חוֹזֵר לְבֵיתוֹ. כִּךְ, כָּל הַגְּלוּיּוֹת הֵן רַק בְּבַחֲנֵת "מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – שְׁנוֹסְעִים מְגְלוּת לְגְלוּת כְּדִי לְבַרֵּר וּלְתַקֵּן שֵׁם אֶת הַמוֹטָל עֲלֵיהֶם, וְאַחֵר – כִּךְ יִגְאָלֵם הַקֹּב"ה מִשִּׁיעֲבוֹד לְגְאוּלָּה, וּמֵאֲפִילָה לְאוֹרְהָ גְדוּלָה, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְאִם הַחֶרֶשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁה מִיּוֹם אֶל יוֹם, וְהַקִּים אֶת כָּל גְּדַרְיָה"

עַל הַפְּתוּב (ל', טו'): "וְאִם הַחֶרֶשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁה מִיּוֹם אֶל יוֹם, וְהַקִּים אֶת כָּל גְּדַרְיָה", אוֹמְרִים חו"ל: יְדוּעַ הַדְּבַר, שֶׁלְיִשְׂרָאֵל יֵשׁ דִּין שֶׁל אִשָּׁה וּבְעֵלָה עִם הַקְּדוּשׁ – בְּרוּךְ – הוּא. וּלְפִיכֵךְ, אִשָּׁה שְׁנִשְׁבִּית – הָרִי שֶׁבְעֵלָה חִיב לְפָדוּת אוֹתָהּ. וְגַם אָנוּ יִשְׂרָאֵל, עִם ה', בְּגְלוּת מְרָה כְּאֵלֶּפֶים שָׁנָה, וְכִכֵּר הַבְּטִיחַ לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְשִׁלּוּחַ לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, וְעִמּוֹ מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, כְּדִי לְפָדוּתָנוּ, וְאִף אִם הַתְּמַהֲמָה – בְּכָל זֹאת בְּכָל יוֹם נַחֲכָה לוֹ. וְיְדוּעַ שְׂיוּמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ – בְּרוּךְ – הוּא אֵלֶּף שָׁנִים, שְׁנַאֲמַר (תְּהִלִּים ז', ד'): "כִּי אֵלֶּף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם". וְזֶהוּ שְׂאֲמַר הַפְּתוּב: "וְאִם הַחֶרֶשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁה מִיּוֹם אֶל יוֹם". כְּלוֹמַר, אִם תִּרְאֶה שֶׁכְּבָר עָבַר הָאֵלֶּף הָרֵאשׁוֹן, וְגַם עָבַר רוֹב הָאֵלֶּף הַשֵּׁנִי (וְזֶהוּ "מִיּוֹם אֶל יוֹם"), וְעוֹד לֹא גָאַל אוֹתָנוּ ה' יִתְבָּרַךְ, אִף – עַל – פִּי – כֵּן אֵל תִּתְיַאֲשׁ, אֲלֵא צִפָּה לִישׁוּעָה, כִּינּוֹן שֶׁכְּבִיכּוֹל מוֹכֵרֵחַ הוּא לְהַקִּים (=לְקִים) אֶת גְּדָרוֹ אֲשֶׁר נָדַר – לְשִׁלּוּחַ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא. וְרֵאֵה כִּי תִיבוֹת הַפְּסוּק – "וְאִם הַחֶרֶשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁה" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת "אֱלֹהֵינוּ", וְזֶה מִרְאֵה עַל הַסִּימָן שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁישְׁלַח אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, וְיַקִּים בְּמַהֲרָה אֶת סִפְת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. "לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה" (ל' ג')

עַל הַנְּאֻמָּה בְּפִרְשָׁה: "לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה". פִּרְשׁ רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים זְצוּק"ל זִיע"א: "לֹא יַחַל דְּבָרוֹ", דְּהֵינּוּ, אָדָם שֶׁלֹּא מַחְלֵל אֶת דִּיבּוּרוֹ – כְּלוֹמַר, לֹא מְדַבֵּר דְּבָרִים אֲסוּרִים – זֹכֵה לְכַךְ שֶׁ"כָּל הַיֵּצֵא מִפִּיו" – כָּל מָה שֶׁמְבַקֵּשׁ הוּא מְבוֹרָא עוֹלָם – "יַעֲשֶׂה" – מִיָּד מִתְקַבְּלֶת בְּקִשְׁתּוֹ, וְאִבְיָנוּ שֶׁבְשֵׁמִים מְמַלֵּא אֶת מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ. וְזֹאת עֲלֵינוּ לְדַעַת, שֶׁקִּיבּוּל תְּפִילוֹתָיו וּבְקִשׁוֹתָיו שֶׁל הַנּוֹזֵהר בְּלִשׁוֹנוֹ מוּבְטָחִים לוֹ אִף אִם לְכַאוֹרָה נִכְשֵׁל הוּא בְּשִׁגְגָה בְּדְבָרִים אַחֲרִים, וְעַדִּין לּוֹקֵה הוּא בְּכִשְׁרוֹן הַמַּעֲשִׂים, וְאֲפִילוֹ כִּךְ – כִּינּוֹן שֶׁשׁוֹמֵר הוּא מֵאֵד עַל קְדוּשַׁת פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ, וְאִינוּ מוֹצִיא מִפִּיו דְּבַר מְגוּנָה בְּשׁוֹם אוֹפֵן, רֵאוּי הוּא שֶׁתַּעֲשֶׂה בְּקִשְׁתּוֹ, וְיִמְלֵא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ. וּבְעֵנִין זֶה מְסוּפֵר, כִּי בִימֵי הַ"בְּעַל שֵׁם טוֹב", הָיָה אָדָם אֶחָד, שֶׁנּוֹדַע בְּשֵׁם הַשִּׁיכּוּר הַמְּבָרָךְ, וְכָל אִמַּת שֶׁהָיוּ בָּאִים לְפָנָיו וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ – הָיוּ נוֹשְׁעִים. בְּקֵשׁ הַ"בְּעַל שֵׁם טוֹב" לְתַהוֹת עַל קִנְקֵנוּ, וְהִלֵּךְ לְרֵאוֹת אֶת אוֹרַח חַיִּיו, כִּי הָיָה הַדְּבַר תְּמוּהָ בְּעֵינָיו, שְׂאִישׁ אֲשֶׁר שֵׁם בְּפּוֹס עֵינוּ, וּמִתְגַּלֵּל בְּשִׁכְרוּתוֹ רוֹב הַיּוֹם, כִּי צִדָּד יוֹכֵל לְפַעוּל יִשׁוּעוֹת?

בָּא הַ"בְּעַל שֵׁם טוֹב" לְבֵיתוֹ, וְרֵאֵהוּ בְּקַלְקֵלָתוֹ – שׁוֹתֵה יַיִן לְסוּכָאוּ, וְנוֹפֵל שִׁיכּוּר שְׂרוּעַ עַל מִטָּתוֹ – וְכִךְ הוּא יִשָּׁן רוֹב הַיּוֹם. לְמַחֲרַת הוּא קֹם, מְנִיחַ תְּפִלִּין וּמִתְפַּלֵּל כְּאִישׁ יְרֵא שְׂמִים וּבְבִכּוּת רַבּוֹת, אִךְ תִּיכֵף וּמִיָּד לְאַחֵר הַתְּפִילָה שׁוֹב שׁוֹתֵה וְנוֹפֵל שִׁיכּוּר, וְחוֹזֵר חֲלִילָה. תְּמָה הַ"בְּעַל שֵׁם טוֹב" עַל הַדְּבַר, וְעֵרַךְ שְׂאֵלֶת חָלוֹם, וְגִילּוֹ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי לְשִׁיכּוּר זֶה יִשְׁנָה נִשְׁמָה גְבוּהָה שֶׁל אָדָם צְדִיק בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. אוֹתוֹ צְדִיק הָיָה מוֹשֵׁלֵם בְּכָל, וְרוֹב יָמָיו וְלִילוֹתָיו הָיָה עָסוּק בְּתוֹרָה, אֲלֵא שׁוֹזְלוֹ בְּתִפְּילָה וּבְמִצְוֹת תְּפִלִּין, וְהָיָה מְקִיָּמָן בְּחֻטָּף, וּמְבַלֵּי כּוֹנֵה רֵאוּיָהּ. לָכֵן נִגְזַר עָלָיו בְּשָׁמַיִם לְרַדֵּת שׁוֹב לְעוֹלָם, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת עֵנִין הַתְּפִילָה. אוֹלָם הַנִּשְׁמָה בְּכַתָּה לְפָנָי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, כִּי אִם תִּרְדֵּ שׁוֹב לְעוֹלָם הַזֶּה, יְכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁתְּפָגוּם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר תִּתְקַן, שֶׁהָרִי בְּגִלְגוֹל הַקּוֹדֵם לֹא חָטָא כְּלָל. עַל – כֵּן הוֹצֵעַ לָהּ, שֶׁתִּפְּוֹל לְשִׁכְרוּת רוֹב הַיּוֹם, וְשִׁיכּוּר פְּטוּר מֵהַמִּצְוֹת, וְלֹא יִהְיֶה עָלָיו חָטָא בְּגִין זֶה. וּבְזִמָּן שִׁיחִיָּה פִּכַח יִתְפַּלֵּל כְּרֵאוּי, כְּדִי שִׁיתְקַן אֶת מָה שְׁעוֹת (=תְּפִילָה וּמִצְוֹת תְּפִלִּין). הַסִּפְיָמָה הַנִּשְׁמָה לְתַנְאֵי זֶה, וְכִךְ יִרְדֶּה לְעוֹלָם. וְזֶה פֶּשֶׁר הַמַּחֲזָה בְּאוֹתוֹ שִׁיכּוּר, אֲשֶׁר בְּרַכּוֹתָיו לֹא שָׁבוּ רִיקָם, וְתִפְּילָתוֹ הָיְתָה בְּבִכּוּת נוֹרְאוֹת וּבְכּוֹנֵת הַלֵּב. וּכְשֶׁהִגִּיעוּ תְּלַמִּידָיו לְפָנָיו, אָמַר לָהֶם הַ"בְּעַל שֵׁם טוֹב": "אֲמַנֵם, אוֹתוֹ שִׁיכּוּר הָיָה עָסוּק בְּגִלְגוֹל הַקּוֹדֵם אִךְ וְרַק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. אֲבָל, בְּרַצוֹנִי לְהַדְגִּישׁ בְּפָנֶיכֶם, שְׂגַם לֹלֵא זֹאת: רֵאוּי הוּא שִׁיתְקַבְּלוּ כָּל בְּרַכּוֹתָיו, כִּינּוֹן שֶׁיִּשָּׁן הוּא רוֹב הַיּוֹם, וְאִינוּ מוֹצִיא שׁוֹם דְּבַר מְגוּנָה מִפִּיו. יְהִי רְצוֹן, שְׁנִזְכֶּה כְּלָנוּ לְנִצּוֹר אֶת לְשׁוֹנֵנוּ מִכָּל דִּיבּוּר אֲסוּר, וְיִמְלֵא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹת לְבַנּוֹ לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמֵן. שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פרשת השבוע: מסעי "והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו" (תהילים קל) **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק כז' תמוז תשע"ד (29.7.14) (moshe45@bezeqint.net) **יציאת השבת: 20:25** ר"ת 21:07

הפטרה: "שמעו דבר ה'" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, **צביה בת שרה**. (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א', ג)

על פסוק זה שבמגילת איכה, אומר המגיד הקדוש רבי דב בער ממעזריטש זיע"א, שדוקא בימים אלו של "בין המצרים", שהם כידוע ימים של **הסתר פנים**, אפשר להתקרב יותר אל ה' יתברך.

והסביר זאת על-ידי משל למלך, שיושב בארמונו, ואימתו מוטלת על כלם, ואין כל אדם יכול להיכנס לארמון המלך. אבל כאשר המלך עוזב את ארמונו, ועובר בשוקים וברחובות מחוץ לארמונו, אז שם אפשר להתקרב אליו ולבקש את עזרתו, שכן, שם הוא קרוב יותר לכל קוראיו, ומאזין לשועת עמו, הקוראים בשמו.

ה"ישמח משה" אומר על-כך, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה י-ה-ו-ה מרומז בראשי התיבות של הפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". וגם ידוע, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן שכן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו ועל זה נאמר "ישמחו השמים", שתמיד יש את אותיות **יה**.

אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין "ותגל הארץ" – כי אין גילה (=שמחה) בארץ בזמן גלות וחרבון, ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (י-ה-ו-ה) אותיות **וה**, שהן ראשי התיבות "ותגל הארץ".

נמצאנו למדים כי שם **יה**, שהוא רק חצי משם הקב"ה, בבחינת "ישמחו השמים", רומז על זמן של **הסתר פנים**. שכן, אין השם שלם וחסרה הגילה בארץ ("ותגל הארץ"). ואילו שם הקב"ה בשלימות (י-ה-ו-ה) מורה על זמן של גילוי פנים, כמו שיהיה לעתיד לבוא, בבחינת "ישמחו השמים ותגל הארץ".

ולכן אומרים חז"ל "כל רדפיה השיגוה בין המצרים" – כלומר כל רודף **יה** – כל מי שרודף אחרי ה', גם במצב של **הסתר פנים**, כשאין השם שלם, זוכה ל- "השיגוה" – השיג **וה**, כלומר שיזכה להשיג גם את אותיות **וה**, כשיהיה השם שלם, לעתיד לבוא.

וזהו שאמרו חז"ל (תענית ל'): "כל המתאבל על ירושלים". מי שעובד את ה' יתברך, במצב של הסתר פנים, בבחינת יה' (בזמן הזה, שהוא **בין המצרים**), "זוכה ורואה בשמחתה" – יזכה לעבוד את ה' כשיהיה השם שלם – כאשר יושלמו אותיות **וה**. (על פי "אורה של תורה")

"והיו אלה לכם לחקת משפט לדורתיכם" (לה' כט')

הגאון רבי שלמה קלוגר מברודי מסביר פסוק זה על-פי המאמר הבא (כתובות דף ל'): "מיום שחרב בית המקדש, אף-על-פי שבטלה סנהדרין (=בית דין של שבעים ואחד חכמים) – דין ארבע מיתות לא בטלו". ומי שנתחייב מות בסקילה – או נופל מן הגג, או תיה דורסתו (ארי מפילו לארץ והורגו בדריסה – רש"י).

מי שנתחייב שריפה – או נופל בדליקה או נחש מכישו. ומי שנתחייב הריגה בסוף (כגון רוצח במזיד) – או נמסר למלכות (ונידון על-ידם בסוף), או לסטים (=שודדים) באים עליו" (והורגים אותו בסוף).

ומי שנתחייב חניקה – או טובע בנהר או מת בסרונכי (=נחנק ע"י מחלה). וכן גם מי שנתחייב גלות (בעיר מקלט) – הקב"ה מטלטלו ממקום למקום, והינו נע ונד.

הוא שנאמר כאן: "והיו אלה לכם לחקת משפט לדורתיכם" – כמו דין ארבע מיתות שלא בטלו לעולם, כן יהיה דין מי שנתחייב גלות (בעיר מקלט) "לדורתיכם", יהיה נהוג לדורות (אם לא על-ידי סנהדרין, אז על-ידי ההשגחה העליונה), ואפילו בזמן שבני ישראל לא ישבו על אדמתם.

"ויסעו מהר שפר, ויחנו בחרדה" (לג' כד')

אמרו חז"ל: לעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם אבינו: בניך **חטאו** לי, ואברהם יענה לו: רבוננו של עולם, ימחו (=יאבדו) על קדושת שמך. אמר הקב"ה: אפנה ליעקב, שהיה לו צער של גידול בנים, אולי הוא יסגיר על בניו. אמר הקב"ה ליעקב: בניך **חטאו**. אומר לו יעקב: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך...

פונה הקב"ה ליצחק, ואומר לו: בניך **חטאו** לי. אמר לפניו יצחק: רבוננו של עולם, בני הם ולא בניך? הרי בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם "בני בכורי", עכשיו אתה אומר בני ולא בניך! ועוד, כמה **חטאו** ישראל? הרי שנותיו של אדם שבעים שנה, הורד מהם עשרים שנה, שבהם אין הם ברי-עונשין נשארו חמישים. הורד עשרים וחמש שנה של הלילות בהם הם ישנים, נשארו עשרים וחמש שנה. הורד מהם שנים עשר וחצי שנים של תפילה ואכילה ובית הכסא – נשארו מכל שנות חיי האדם רק שנים עשר וחצי שנים שבהם הוא פנוי. ועכשיו, אם אתה, רבוננו של עולם סובל את השנים הללו שנותרו, מה טוב? – ואם לא "פלגא עלי ופלגא עליך" (=חצי עלי וחצי עליך). וכי כלם יהיו עלי?

פתחו ואמרו ישראל: כי אתה אבינו. כלומר, יצחק אבינו הוא שימסור את נפשו על כלל ישראל מבין כל האבות. וזהו סוד הפתוב "ויסעו מהר", כלומר נסעו והלכו פמליא של מעלה מדברי אברהם – שנקרא "הר", כמו שפתוב (חולין צא, עב): "לא כאברהם, שקראו הר" – ואף נסעו מדבריו של יעקב, שנקרא "שפר", כמובא במסכת בבא מציעא פד': "שופריה דיעקב...". – "ויחננו בחרדה" – נתקבלו דבריו של יצחק, שנקרא "חרדה", כמו שפתוב (בראשית כז, לג): "ויחרד יצחק חרדה גדלה...". (ע"פ הגה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב)

"ויסעו ממתקה ויחננו בחשמנה" (לג' כט')

מעירים כאן חכמי ישראל: "חשמנה" הוא המסע ה-כ"ה (25), מתוך מ"ב (42) המסעות של בני ישראל במדבר. בכך מצוי רמז לחג החנוכה, החל ב-כ"ה בכסלו, ונקבע בישראל לאחר שמתתיהו החשמונאי ובניו הרימו את נס המרד ביונים, ובעזרת ה' יתברך נצחו את אויביהם, וטהרו את בית המקדש. ועוד אומרים בענין זה חכמי ישראל: בפרשת הבריאה נאמר: "ויאמר אלקים יהי אור" (בראשית א, ג). אותיות "יהי" בגמטריה 25, ו"אור" היא המלה העשרים וחמש שבתורה (25). בכך יש רמז, שחג החנוכה, שבו אנו מעלים אורות מיוחדים בחלונותינו ובפתחי בתינו, יחול כל שנה בעשרים וחמשה בחדש (ב-כ"ה בכסלו).

"כי רגע באפו חיים ברצונו" (תהילים ל')

עת שהקב"ה מעניש חס וחלילה את ישראל כבר הוא מכין להם את הישועה. ולכן, כבר **בתשעה באב**, בעת חרון אפו של הקב"ה, נולד **המשיח**, וזהו שכתוב: "כי רגע באפו חיים ברצונו" – בעת חרון אפו, בחורבן בית המקדש, באותו רגע "חיים ברצונו" – אז נולד **המשיח**, הנקרא "חיים". (הרה"ק מסטרעליק)

"אלה מסעי בני ישראל...". (לג' א')

פעם נשאל המלבי"ם, מדוע אינו נרתע מפרישת יריעה רחבה על חישובי קץ הגלות של ישראל (בפרושו לסוף ספר דניאל). והרי חז"ל הזהירו אותנו על-כף, כמובא במסכת סנהדרין (צ"ז, ע"ב): "תפח עצמו (=תצא רוחם) של מחשבי קיצין!"

השיב המלבי"ם לשואל בסיפור מעשה: סוחר אחד נסע פעם עם בנו הקטן לליפציג (עיר מסחר ידועה בגרמניה), כדי להשתתף בגריד השנתי הגדול המתקיים שם. באותו זמן לא היו עדין רפבות, והנסיעה התנהלה בעגלות ובפיפרות, ונתמשכה כמה וכמה ימים.

אך יצאו האב והבן לדרך, פנה הילד אל אביו בשאלה: אבא, האם אנו עוד רחוקים מליפציג? – טפח האב בחיבה על שכם בנו, וקרא: שאלה ילדותית שאלת בני.

האב והבן המשיכו בנסיעה ימים אחדים, והילד לא הוסיף עוד לשאול על קרבת העיר ליפציג, כי זכר את התשובה הפסקנית של אביו על שאלתו.

בקר אחד פנה אביו הסוחר אל בעל הפרכרה בשאלה: האם אנו עוד רחוקים מליפציג? הביט בו הילד בעיניים תוהות, וקרא: אבא, הרי לא מפבר אמרת על שאלה זו שהיא "שאלה ילדותית!"

נתחנף האב על הערתו העוקצנית של בנו, ואמר: אתה שאלת את שאלתך כשיצאנו לדרך, ולכן היתה זו "שאלה ילדותית". אבל עכשיו, אחרי שבודאי עברנו יותר ממחצית הדרך לליפציג, השאלה שלי היא בהחלט במקומה.

כיוצא בכך – הוסיף המלבי"ם – בענין חישובי הקץ לביאת משיח צדקנו. בימיהם של חז"ל היינו בראשית תקופת הגלות, ולכן לא היה מקום ל"מחשבי קיצין", שבהם היינו יכולים ליפול חלילה לתהומות היאוש על הגלות הארוכה והקשה. אבל עכשיו, אחרי שבודאי עברנו את מרבית שנות הגלות, והיננו קרובים למועד ביאת המשיח – שאלת "קץ הימיו" היא במקומה, וראוי לנו לעסוק בה בלא היסוסים... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**